

Standardi koostamisetpanek (PEFC EST 1001:2020, p 6.1.)

1. Standardi reguleerimisala

Ajakohastamisele kuulub 10.08.2015. aastal kinnitatud PEFC Eesti Rahvuslik Metsamajandamise Standard. Aluseks on 2018.aastal muudetud rahvusvaheline PEFC standard PEFC ST 1003:2018 „Säästev Metsamajandamine – nõuded“ kogu ulatuses.

2. Tulenevalt PEFC EST 1001:2020 p 6.1.1. b) standardi vajalikkuse põhjendus standardi uue täienduse osas mittemetsamaal kasvavate puude osas: Standardi vajalikkuse põhjendus mittemetsamaal kasvavate puude osas.

Nõudlus jätkusuutliku biomassi järele nii globaalsel kui rahvuslikul tasandil on üha kasvamas. Üha enam ettevõtteid on üle vaatamas oma jätkusuutlikkuse kriteeriume ja keskkonnapoliitikaid ning loomas ettevõtte äristrateegiasse jätkusuutlikkuse ja vastutustundlikkuse peatükki.

Metsade ja puittaimede roll kliimamuutuste leevendamisel on väga oluline. Seda toetab ka fossiilsete materjalide asendamine taastuvatega. Selleks, et asendusefekt saaks toimuda jätkusuutlikul viisil, on vaja ahelasse kaasata nõuetele vastavat materjali.

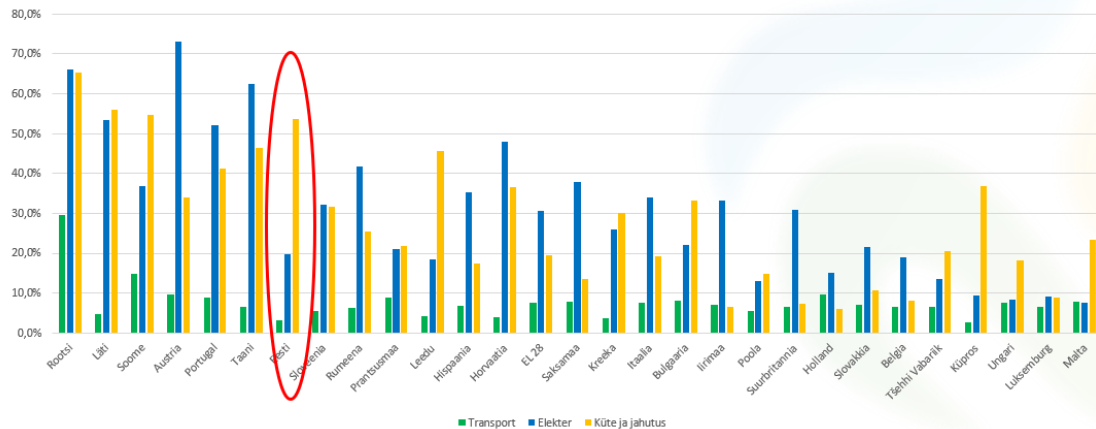
PEFC fookus on lisaks metsadele ka mittemetsamaal kasvavate puude vastutustundlik majandamine.

Mittemetsamaal kasvavate puude sertimisel on oluline roll mitmel tasandil: 1) kohalikul tasandil elanikele toasooja andjana, tööhõive ja sissetulekute suurendajana, 2) riiklikul tasandil riikliku energiavarustuse tagamisel, rohevõrgustiku, sidusa maastikuplaneerimise ja elupaikade sidususe tagamisel, 3) rahvusvahelisel tasandil, et võidelda kliimamuutuste vähendamisega, toetada väikese riski ja suure mõjuga ressursi turule sisenemist, fossiilsete materjalide ja kütuste taastuvatega asendamist, Euroopa Liidu biomassi jätkusuutlikkuse kriteeriumite jt regulatsioonide täitmise tagamisel ja üleminekul vastutustundlikule majandusele.

Märkimisväärne osa sooja- ja energiatootmisel kasutatavast materjalist on täna juba taastuv.

Taastuvenergia osakaal liikmesriikides:

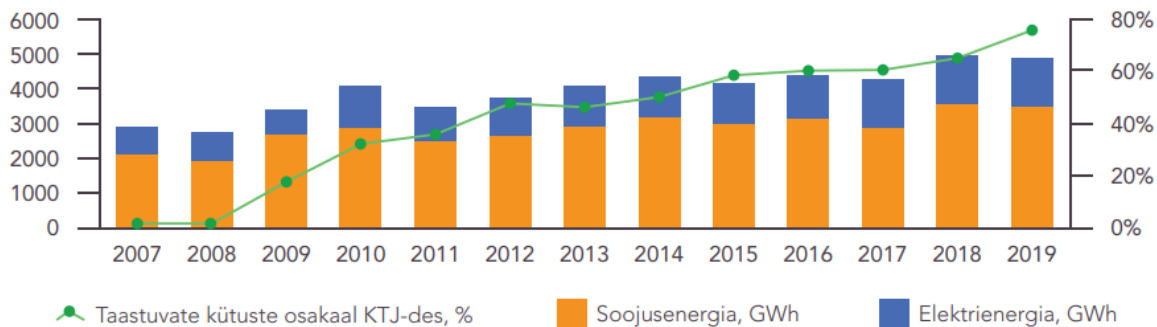
Taastuvenergia osakaal EL liikmesriikides

Allikas: Eurostat

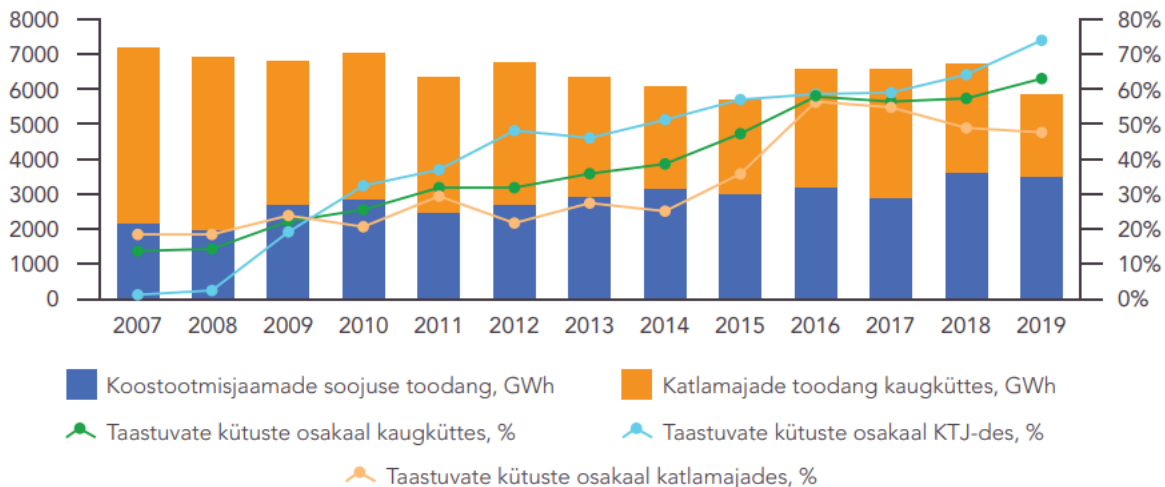
Ligikaudu 38% soojusest toodetakse lokaalsetes kütteseadmetes. Peaaegu pooled lokaalsed kütteseadmed kasutavad kütusena küttepuid, puidugraanuleid jms. Taastuvate kütuste osakaal on aastatega üha kasvanud.

Viimastel aastatel on Eestis aktiivselt investeeritud kodumaiste- ja taastuvate kütuste osakaalu suurendamisse, mistõttu on taastuvkütuste kasutamine koostootmisjaamades viimase kümme aasta jooksul edukalt kasvanud, ulatudes viimastel andmetel 2019. aastal koguni 7 %-ni (graafik 26). Kütuseks kasutatav biomass kogutakse koostootmisjaamadest mõistlikus raadiuses ja sellel puudub alternatiivkasutus. (allikas: Taastuvenergia aastaraamat 2020)

Graafik 26. Taastuvate kütuste kasutamise osakaal koostootmisjaamades
Allikas: ETEK

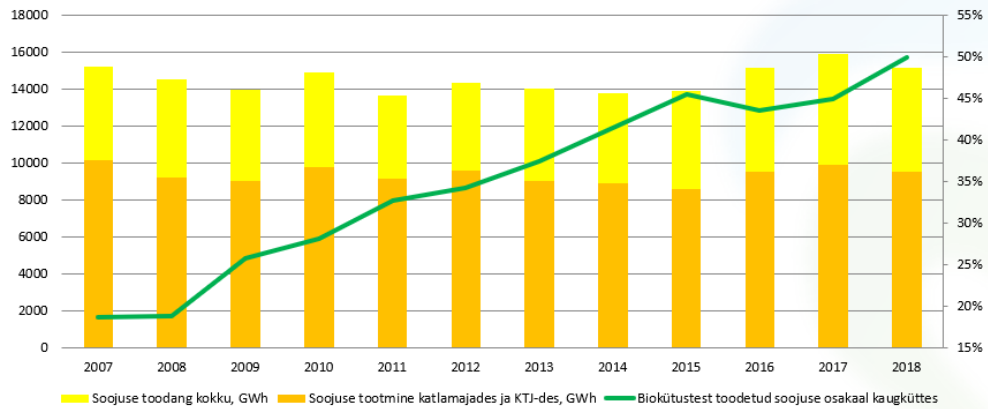
Üha enam katlamajasid ja koostootmisjaamasid on üle minemas taastuvatele kütustele. Statistikaameti andmetel oli 2019. aastal taastuvenergia osakaal kaugküttes 63%, kusjuures see osakaal on aastate jooksul oluliselt kasvanud (graafik 29). (allikas: Taastuvenergia aastaraamat 2020)

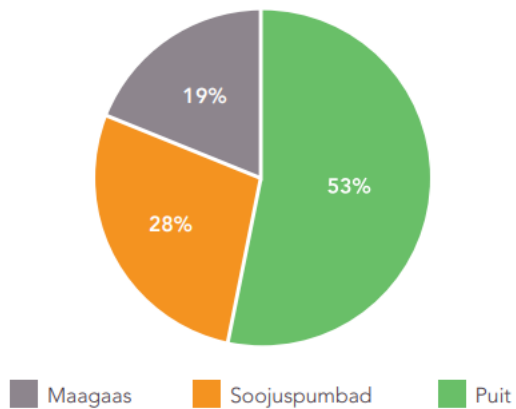
Graafik 29. Koostootmisjaamades ja kateldes toodetud soojus ning biokütuste osakaal kaugküttes
Allikas: Statistikaamet, ETEK

Biokütustest toodetud sooja osakaal kaugküttes näitab stabiilset kasvutrendi.

Biokütustest toodetud soojuste osakaal

Taastuvkütuste osakaal lokaalküttes moodustab hinnanguliselt 64%. See oleneb puitkütuste kasutamise kogusest ja soojuspumpade käitamise hooajalisest soojustegurist. (allikas: Taastuvenergia aastaraamat 2020)

Graafik 30. Soojuse tootmise osakaalud lokaal- ja kohtküttes energiaallikate lõikes
Allikas: Statistikaamet, ETEK

Mittemetsamaal kasvavate puude sertifitseerimine toetab Eesti riiklikus energia- ja kliimakavas aastani 2030 seatud energia- ja kliimaseaduse eesmärke:

- taastuvenergia osakaal energia summaarsest lõpptarbimisest 2030. aastal on 42%, sh energia lõpptarbimisest 50%
- taastuvatest allikatest elektritootmise maht 2030. aastal on 40% elektri summaarsest lõpptarbimisest
- taastuvate allikate osakaal soojamajanduses on 63% soojuse summaarsest lõpptarbimisest
- taastuvateallikateosakaaltranspordisektorison14%transpordikütustesummaarsestlõpptarbimisest
- vähendada aastaks 2030 jagatud kohustuse määrusega kaetud sektorites kasvuhoonegaaside heidet 13% võrreldes 2005. aastaga
- energia lõpptarbimine peab aastani 2030 püsima tasemel 32-33 TWh/a

Samuti on puitsel biomassil kui taastuval toorainel ülioluline roll riikliku energiavarustuskindluse tagamisel.

Et tagada tulevikuressursi jätkusuutlik majandamine, on vajalik selleks luua võimalused – mittemetsamaadel kasvavate puude sertifitseerimine on üks võimalus tõendada tarneahelasse siseneva materjali päritolu ning nende alade majandamisega kaasnevat vastutustundlikkuse aspekte.

Standardi täiendus võimaldab maaomanikel kõrvaldada turubarjääre materjali müügil ning turustada puitu vastates ka EL-i taastuvenergia direktiivis biomassi kasutamisele seatud säästlikkuse kriteeriumitele. Seeläbi suureneb turule toodava jätkusuutliku materjali hulk.

Standardi reguleerimisala laiendus annab tõe ka muude maade vastutustundlikuks majandamiseks vastavalt PEFC jätkusuutlikkuse kriteeriumitele. See mõjutab positiivselt ka kaasnevate majandusharude vastutustundlikumaks muutmist.

Reguleerimisala laiendus loob positiivseid muutusi ja panustab ka majandamispraktikatesse laiemalt, sh maastiku tasandil. Aitab luua sidusust erinevate maakasutuste praktikate vahel ka laiemast, nt maastikuplaneerimise vaatest.

Mittemetsamaal kasvavate puude sertifitseerimine panustab pea kõikidesse ÜRO Kestliku Arengu eesmärkide saavutamisse. Nii on enim otsesed kokkupuuted järgmiste eesmärkidega:

2. eesmärk. Kaotada nälg, saavutada toiduga kindlustatus ja parem toitumine ning toetada säästvat

põllumajandust

4. eesmärk. Tagada kõikidele kaasav ja õiglane kvaliteetne haridus ning elukestva õppe võimalused

6. eesmärk. Tagada kõikidele joogivesi ja kanalisatsioon ning veevarude säästev majandamine

7. eesmärk. Tagada taskukohane, usaldusväärne, säästev ja kaasaegne energia kõigile

8. eesmärk. Toetada säästvat, kaasavat ja jätkusuutlikku majandusarengut ning tagada kõigile inimestele

inimväärne töö.

12. eesmärk. Tagada säästev tarbimine ja tootmine

13. eesmärk. Võtta kiiresti meetmeid kliimamuutuste ja nende mõjuga võitlemiseks

15. eesmärk. Kaitsta ja taastada maismaa ökosüsteeme ning propageerida nende säästvat kasutamist;

majandada metsi säästvalt, võidelda kõrbestumisega ning peatada ja pöörata ümber pinnase halvenemine ja bioloogilise mitmekesisuse hävimine

Ülevaade Eesti pindala jaotusest maakateooriate lõikes:

1.1.1 Eesti üldpindala jaotus maakateooriate järgi

1.1.1 Total area of Estonia by land categories

Maakateooria	Eesti pindala ¹ Total area		Riigimetsakonnad ² State forest		Teised valdajad Other owners		Eesti pindala ³ Total area		Land category
	1000 ha	%	1000 ha	%	1000 ha	%	1000 ha	%	
Metsamaa	2 332,6	53,7	1 072,0	75,9	1 260,5	40,4	2 332,6	51,4	Forest land
sh metsaga	2 142,0	49,3	1 002,3	71,0	1 139,7	36,5	2 142,0	47,2	of which stocked
metsata	190,6	4,4	69,7	4,9	120,9	3,9	190,6	4,2	unstocked
Pöösastik	65,6	1,5	10,4	0,7	55,2	1,8	65,6	1,4	Bushes
Põllumajandusmaa	1 225,8	28,2	39,6	2,8	1 186,1	38,0	1 225,8	27,0	Agricultural land
Soo	220,5	5,1	196,0	13,9	24,5	0,8	220,5	4,9	Bogs
Siseveed ¹	75,7	1,7	29,9	2,1	45,8	1,5	75,7	1,7	Inland water bodies
Muud veekogud					187,1	6,0	187,1	4,1	Other water bodies
Asustusala	202,9	4,7	1,1	0,1	201,8	6,5	202,9	4,5	Urban settlements
Teed	67,3	1,5	10,7	0,8	56,6	1,8	67,3	1,5	Roads
Trassid	78,9	1,8	33,8	2,4	45,1	1,4	78,9	1,7	Tracks
Karjäärnid	29,9	0,7	0,6	0,0	29,2	0,9	29,9	0,7	Mineral extraction sites
Muud maad	47,8	1,1	17,5	1,2	30,3	1,0	47,8	1,1	Other land
Kokku	4 346,8	100	1 411,6	100	3 122,3	100	4 533,9	100	Total

¹ Ilma Peipsi, Pihkva, Lämmi-, Võrtsjärve, Narva jõe ja Kulje lahe pindalata / Lake Peipsi, Pihkva, Võrtsjärvi, Lämmijärv and river Narva not included

² Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) haldusala / Managed by State Forest Management Centre

³ Kogu Eesti pindala / Total area of Estonia

Allikas: Keskkonnaagentuur, SMI 2019 / Source: Estonian Environment Agency, NFI 2019

Ülevaade metsamaa pindala jaotusest looduslikkuse klassides:

9.1.5 Metsamaa pindala looduslikkuse klassides

9.1.5 Distribution of forest land area by naturalness categories

Looduslikkuse klass Categories of naturalness	Kokku Total		Riigimetsa Majandamise Keskus State Forest Management Centre		Teised Others	
	Pindala Area (1000 ha)	%	Pindala Area (1000 ha)	%	Pindala Area (1000 ha)	%
Primaarne / Primary	663,4	28,4	371,9	34,7	291,6	23,1
sellest loodusmets of this natural forest	45,8	2,0	36,9	3,4	8,8	0,7
Muudetud looduslik / Modified natural	1 433,3	61,4	541,5	50,5	891,8	70,8
Poollooduslik / Semi-natural	229,8	9,9	157,9	14,7	71,9	5,7
Istandused / Productive plantation	6,0	0,3	0,8	0,1	5,2	0,4
Kokku metsamaa pindala Total forest land area	2332,6	100,0	1072,0	100,0	1260,5	100,0

Allikas: SMI 2019, Keskkonnaagentuur / Source: National Forest Inventory 2019, Estonian Environment Agency

3. Tulenevalt PEFC EST 1001:2020 p 6.1.1. c) soovitud tulemuste selgesõnaline kirjeldus standardi uue täienduse osas:

PEFC Eesti jätkusuutliku metsamajandamise standard defineerib lisaks mittemetsamaal kasvavate puude mõisted ning sisaldab nõudeid mittemetsamaal kasvavate puude osas, nii, et selle standardi alusel on võimalik sertifitseerida ka mittemetsamaalt pärinevaid puid.

4. Tulenevalt PEFC EST 1001:2020 p 6.1.1. d) Standardi täitmisest tulenevate võimalike kahjulike mõjude riskihindamine, sealhulgas:

- tegurid, mis võivad tulemuste saavutamist negatiivselt mõjutada;
- standardi täitmisest tulenevad soovimatud tagajärjed;
- meetmed määratletud riskide käsitlemiseks.

Standardi täitmisest tulenevad võimalikud kahjulikud mõjud	Tegurid, mis võivad tulemuste saavutamist negatiivselt mõjutada	Standardi täitmisest tulenevad soovimatud tagajärjed	Meetmed määratletud riskide käsitlemiseks ehk maandamistegevused
Mittemetsamaadel kasvavate puude majandamine avaldab negatiivset mõju	Standardiga ei kehtestata nõudeid, mis on vajalikud ökosüsteemi	Väheneb ökosüsteemi terviklikkus ja/või bioloogiline	Standardi väljatöötamisel pööratakse erilist tähelepanu

ökosüsteemi terviklikkusele ja/või bioloogilise mitmekesisuse säilimisele	terviklikkuse ja/või bioloogilise mitmekesisuse säilitamiseks	mitmekesisus	ökosüsteemi terviklikkuse ja bioloogilise mitmekesisuse säilitamise, kaitsmise ja suurendamise aspektidele
Mittemetsamaadel kasvavate puude majandamisel ei arvestata kultuuriliste või sotsiaal-majanduslike ökohüvede säilitamisega	Standardiga ei kehtestata nõudeid kultuuriliste või sotsiaal-majanduslike ökohüvede säilitamiseks	Mittemetsamaadel kasvavate puude majandamisel ei arvestata kultuuriliste või sotsiaal-majanduslike aspektidega	Standardi väljatöötamisel pööratakse erilist tähelepanu kultuuriliste või sotsiaal-majanduslike ökohüvede säilitamise või parandamise aspektidele
Mittemetsamaal kasvavate puudega kaetud ala piire ei saa selgelt määratleda, mistõttu on risk mitte täita kõiki kohalduvaid nõudeid	Standardi rakendajate madal teadlikkus	Pindala on valesti arvatud, mistõttu osad kohalduvad nõuded võivad täitmata jääda	Määratletakse selgelt kuidas määratakse puude v puude gruppide alla jäävad mittemetsamaa pindala. Serditud pinnana arvestatakse puude võrade alla jääva mittemetsamaa pindala.
Nõuded on liiga bürookraatlikud, omanikel ei ole motivatsiooni neid täita või nad ei saa neid täita	Ei viida läbi koolitusi ja infopäevi	Standardit ei hakata kasutama, turule ei sisene täiendavat jätkusuutlikku ressursi	Nõuete põhjalik läbimõtlemine nende kehtestamisel, nõuete testimine, teadlikkuse tõstmine, koolituste läbiviimine
		Standardi nõudeid ei täideta, tekib oht pettusteks	Nõuete põhjalik läbimõtlemine nende kehtestamisel, nõuete testimine, teadlikkuse tõstmine, koolituste läbiviimine
Sertimise protsess on ebaproportsionaalselt kulukas	Ülemäärast bürookraatlikud ja mitterakendatavad nõuded	Standardit ei hakata kasutama, turule ei sisene täiendavat jätkusuutlikku ressursi	Töötatakse välja serditava ala piiritlemise põhimõtted ning need on kasutajasõbralikud ja kulutõhusad.

5. Standardi koostamise etappide kirjeldus koos eeldatava ajakavaga

- Ametlik teade PEFC Eesti Rahvusliku Metsamajandamise Standardi muutmise algatamise kohta avaldatakse 30.01.2020, milles palutakse huvirühmadel määrata

esindaja standardi töörühma ning anda tagasisidet standardile PEFC EST 1001:2020 „Standardi koostamine – nõuded“.

- Eesti Rahvusliku Metsamajandamise Standardi muutmiseks moodustab EMSN ühe töörühma.
- Töörühm alustab tööd 2020.a märtsi alguses ning töörühma töö on kavandatud läbi viia 2022.a maiks.
- Standardi versiooni avalikustamise periood 60 päeva on kavandatud 2020.aasta III kvartalisse.
- Standardi versiooni II avalikustamise periood standardi uue täienduse osas, so nõuded mittemetsamaal kasvavate puude sertimine, 30 päeva on kavandatud 2022.aasta I kuni II kvartalisse.
- Eesti Metsasertifitseerimise Skeemi kõik dokumendid, sh metsamajandamise standard esitatakse rahvusvahelisele hindajale 2022.a II kvartalis.
- Infopäevad Eesti Metsasertifitseerimise Skeemi muudatuste tutvustamiseks viiakse läbi 2022.aasta jooksul.
- Eesti Metsasertifitseerimise Skeem on ajakohastatud ning esitatud rahvusvahelisele PEFC-le hiljemalt 14.05.2022.